[Legal Act of Ukraine] (2011). https://www.nssmc.gov.ua/documents/metoditchn-rekomendats-z-organzats-vnutrshnyogo-auditu-v-aktsonernih-tovaristvah/
[Legal Act of Ukraine] (2011). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3392-17
[Legal Act of Ukraine] (2011). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11
[Legal Act of Ukraine] (2012). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17
[Legal Act of Ukraine] (2017). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-p
"Rezultaty diialnosti Derzhavnoi audytorskoi sluzhby ta yii terytorialnykh orhaniv za 2018 rik" [Performance of the State Audit Service and Its Territorial Bodies for 2018]. http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/139470;jsessionid=B45E0DAA64D4CB5A1F2F36F32888CABE.app1
"Zvitnist Rakhunkovoi palaty Ukrainy za 2016-2018 rr." [Accounting Chamber of Ukraine Reporting for 2016-2018]. http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/category/32826

УДК 657.6:[005:339.378]
JEL: L81; M42

АУДИТ ДІЯЛЬНОСТІ МЕРЕЖЕВИХ РИТЕЙЛЕРІВ В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ З ВІДКРИТИМ ДОСТУПОМ

©2020 НАЗАРОВА К. О., ФЕДОРЕНКО О. П. А

УДК 657.6:[005:339.378]
JEL: L81; M42

Назарова К. О., Федоренко О. П. Аудит діяльності мережевих ритейлерів в умовах економіки з відкритим доступом

У статті досліджуються особливості діяльності мережевих ритейлерів (роздрібних торговельних мереж). Визначено, що являють собою ритейлери взагалі та мережеві ритейлери зокрема. Розкрито основні етапи сучасного аудиту (впродовж XX – початку XXI століть), до моменту формування економіки з відкритим доступом. Аргументовано доводиться необхідність підвищувати якість фінансової та нефінансової інформації відповідно до потреб її споживачів. Підсумовано, що якість і транспарентність інформації, отримані позитивні результати зовнішнього (так званого незалежного) аудиту прямо або опосередковано впливають на ринкову вартість компанії, оскільки підвищують рівень довіри до достовірності та об'єктивності інформації. Висвітлено запити та соціально-економічний потенціал аудиту в умовах глобалізації та євроінтеграції. Наведено результати компаративного аналізу основних трендів розвитку мережевих ритейлерів в Україні, отримані в результаті дослідження та оцінки глобальних і національних економічних і соціальних професійних інститутів. Систематизовано основні, значущі критерії оцінки інформації на предмет довіри (або недовіри) до результатів аналізу та аудиту. Розкрито змістовне наповнення та особливості в оцінках якісної та транспарентної інформації. Обґрунтовано основні підходи до аудиту фінансової звітності мережевого ритейлера з урахуванням ініціативності та обов'язковості аудиту (згідно з вимогами основного профільного законодавства з аудиту фінансової звітності та аудиторської діяльності в Україні). Підсумовано, що в умовах економіки з відкритим доступом до інформації загалом та аудиторської інформації зокрема її користувачі (професійні та непрофесійні користувачі інформації) висувають низку вимог, серед яких концептуальними є якість та транспарентність. Доводиться позиція, що мережеві ритейлери, які є одними з найбільш інвестиційно привабливими для угод M&A, зацікавлені в отриманні позитивних результатів аудиту, тому, відповідно, є або об'єктами обов'язкового аудиту, або ініціаторами добровільного аудиту. Оприлюднення позитивних результатів аудиту фінансової звітності впливає на вартість такого мережевого ритейлора.

Ключові слова: *аудит, мережеві ритейлери, економіка з відкритим доступом, якість інформації, транспарентність.*
DOI: *https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-1-284-290*
Рис.: *3.* ***Бібл.:*** *9.*

Назарова Каріна Олександрівна *– доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри фінансового аналізу та аудиту Київського національного торговельно-економічного університету (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)*
E-mail: *artorix@ukr.net*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0002-0133-7364*
Researcher ID: *http://www.researcherid.com/N-3427-2016*

Федоренко Олександра Петрівна *– аспірантка кафедри фінансового аналізу та аудиту Київського національного торговельно-економічного університету (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)*

УДК 657.6:[005:339.378]
JEL: L81; M42

Назарова К. А., Федоренко А. П. Аудит деятельности сетевых ритейлеров в условиях экономики с открытым доступом

В статье исследуются особенности деятельности сетевых ритейлеров (розничных торговых сетей). Определено, что представляют из себя ритейлеры в целом и сетевые ритейлеры в частности. Раскрыты основные этапы современного аудита (на протяжении XX – начала XXI веков), до момента формирования экономики с открытым доступом. Аргументировано доказывается необходимость повышения качества финансовой и нефинансовой информации в соответствии с требованиями потребителей. Подытоживается, что качество и транспарентность информации, полученные положительные результаты внешнего (так называемого независимого) аудита прямо или опосредованно влияют на рыночную стоимость компании, поскольку повышают уровень доверия к достоверности и объективности информации. Освещаются запросы и социально-экономический потенциал аудита в условиях глобализации и евроинтеграции. Представлены результаты компаративного анализа основных трендов развития сетевых ритейлеров в Украине, полученные в результате исследования и оценки глобальных и национальных экономических и социальных профессиональных институтов. Систематизированы основные, значимые критерии оценки информации на предмет доверия (или недоверия) к результатам анализа и аудита. Раскрыты содержание и особенности оценок качества и транспарентности информации. Обоснованы основные подходы к аудиту финансовой отчетности сетевого ритейлера с учетом инициативности и обязательности аудита (согласно требованиям основного профильного законодательства касательно аудита финансовой отчетности и аудиторской

деятельности в Украине). Сделан вывод, что в условиях экономики с открытым доступом к информации в целом и к аудиторской информации в частности её пользователи (профессиональные и непрофессиональные пользователи информации) выдвигают перечень концептуальных требований, среди которых – качество и транспарентность. Доказывается, что сетевые ритейлеры, являющиеся одними из наиболее инвестиционно привлекательных для сделок M&A, заинтересованы в получении положительных результатов аудита, а значит, соответственно, являются либо объектами обязательного аудита, либо инициаторами добровольного аудита. Оглашение положительных результатов аудита финансовой отчетности влияет на стоимость указанного сетевого ритейлера.
Ключевые слова: *аудит, сетевые ритейлеры, экономика с открытым доступом, качество информации, транспарентность.*
Рис.: *3.* ***Библ.:*** *9.*

Назарова Карина Александровна *– доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой финансового анализа и аудита Киевского национального торгово-экономического университета (ул. Киото, 19, Киев, 02156, Украина)*
E-mail: *artorix@ukr.net*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0002-0133-7364*
Researcher ID: *http://www.researcherid.com/N-3427-2016*
Федоренко Александра Петровна *– аспирантка кафедры финансового анализа и аудита Киевского национального торгово-экономического университета (ул. Киото, 19, Киев, 02156, Украина)*

UDC 657.6:[005:339.378]
JEL: L81; M42

Nazarova K. O., Fedorenko O. P. Audit of the Activities of Network Retailers in the Open Access Economy

The article explores specifics of the activities of network retailers (retail trade chains). It is defined what retailers in general and network retailers in particular are. The main stages of modern auditing (during the 20th and early 21st centuries), until the formation of an open-access economy, are covered. The need to improve the quality of financial and non-financial information in accordance with the requirements of consumers is rationalized. It is summarized that the quality and transparency of information, the obtained positive results of an external (so-called independent) audit either directly or indirectly impact the market value of a company, as they increase the level of confidence in the reliability and objectivity of information. The related needs and the socio-economic potential of audit in the context of globalization and European integration are highlighted. The results of a comparative analysis of the main trends in the development of network retailers in Ukraine, obtained as a result of research and evaluation of both the global and the national economic and social professional institutions, are presented. The basic, significant criteria for assessing information for confidence (or distrust) of the outcomes of analysis and auditing are systematized. The contents and features of assessing the quality and transparency of information have been disclosed. The main approaches to auditing the financial statements of a network retailer are substantiated, taking into account the initiative and mandatory audit (according to the requirements of the main relevant legislation regarding audit of financial statements and the auditing activity in Ukraine). It is concluded that in an economy with open access to information in general and audit information in particular, its users (professional and non-professional users of information) put forward a list of conceptual requirements, among which are quality and transparency. It is proved that network retailers, which are among the most investment-attractive for the M&A deals, are interested in obtaining positive audit results, and therefore, accordingly, are either objects of mandatory audit, or initiators of voluntary audit. The announcement of positive audit results of financial statements influences the value of a network retailer.
Keywords: *audit, network retailers, open-access economy, quality of information, transparency.*
Fig.: *3.* ***Bibl.:*** *9.*

Nazarova Karina O. *– D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Financial Analysis and Audit, Kyiv National University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)*
E-mail: *artorix@ukr.net*
ORCID: *https://orcid.org/0000-0002-0133-7364*
Researcher ID: *http://www.researcherid.com/N-3427-2016*
Fedorenko Oleksandra P. *– Postgraduate Student of the Department of Financial Analysis and Audit, Kyiv National University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)*

Сучасний етап розвитку економіки Україні характеризується, з одного боку, поступовою інтеграцією до європейського та світового ринків, прагненням до зростання кількості інвесторів, а з іншого – стабільною значною часткою тіньової економіки, яка у 2018 р. становила 47,2% від загального обсягу ВВП, що на 0,4% більше, ніж у попередньому році (за даними Київського міжнародного інституту соціології [1]). Як наслідок, довіра до офіційної інформації щодо результатів діяльності суб'єктів господарювання невисока.

Всупереч зазначеній специфіці національної економіки ритейлери (підприємства роздрібної торгівлі), які оцінюються як одні з найбільш інвестиційно привабливих об'єктів для інвесторів, для забезпечення свого розвитку та прибутковості діяльності прагнуть надавати потенційним інвесторам максимально обґрунтовану, об'єктивну та неупереджену інформацію щодо реального фінансово-майнового стану, їх фінансової стабільності, перспектив розвитку тощо.

Теоретичні та практичні аспекти діяльності підприємств торгівлі, їх аналізу та аудиту висвітлені у працях провідних науковців, таких як А. А. Мазаракі, О. М. Азарян, В. В. Апопій, М. П. Балабанов, М. Т. Білуха, Г. В. Блакита, Ф. Ф. Бутинець, Н. І. Верхоглядова, Н. О. Власова, В. Ю. Гордополов, Н. О. Голошубова, Н. Б. Ільченко, В. А. Гросул, Г. М. Давидов, Л. І. Донець, Н. І. Дорош, С. І. Жминько, І. М. Копич, І. В. Копчикова, В. М. Костюченко, О. В. Кот, О. А. Круглова, А. С. Крутова, О. П. Лугівська, В. С. Марцин, Є. В. Мних, К. О. Назарова, В. Д. Лагутін, Г. Г. Лисак, В. О. Соболєв, Ю. Ф. Родінов, В. С. Рудницький, Л. В. Семеруль, І. М. Сотник, Т. Р. Ферцович, Ю. Ю. Юрченко та ін.

Статтю виконано за рахунок державного кошту в межах виконання НДР № 671/20 «Праксеологія аналізу та аудиту в системі економічної безпеки України».

Попри достатньо всебічне дослідження даної теми та вагомий внесок у світову науку, існує об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних і методичних досліджень, які стосуються саме аналізу та аудиту мережевих ритейлерів (тобто суб'єктів господарювання – мереж роздрібної торгівлі).

Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методологічних підходів щодо визначення місця аудиту в системі ефективного управління мережевими ритейлерами.

Відповідно до визначеної мети визначено *завдання*, вирішення яких сприяє її досягненню:

- навести основні етапи розвитку сучасного аудиту (формування економіки з відкритим доступом);
- розкрити основні запити до аудиту (з боку користувачів інформації, які зацікавлені в отриманні об'єктивної, якісної інформації за результатами аудиту);
- висвітлити потенціал інформації, яку надають аудитори за результатами своєї діяльності;
- визначити тренди щодо аудиту діяльності мережевих ритейлерів.

Мережевим ритейлерам у країнах ЄС, за даними консалтингової платформи «DataWiz-io», належить 50–60% ринку: в скандинавських країнах і Великобританії ця частка наближається до 90% (зокрема, 4 найбільші мережі Великобританії контролюють 86% внутрішнього ринку, у Німеччині на 5 мереж припадає 65%, у Франції – 85% ринку [2]).

Важливо підкреслити, що одним із завдань науки є вказувати напрями та пропонувати теоретико-методичне забезпечення практичному сектору економіки (наука передує практиці). Відповідно, враховуючи сучасні тенденції економіки, перспективними є дослідження саме мережевих ритейлерів [3].

Відповідно до офіційної інформації Світового банку, оприлюдненій у доповіді «Використання потенціалу економічного росту Україні» 23.05.19 р. [4], досягнення високого рівня зростання національної економіки вимагає поєднання збільшення продуктивності та інвестицій. Своєю чергою, зростання продуктивності економіки України потребує реформування у трьох сферах (*рис. 1*).

Зокрема, потребує відчутного сприяння вдосконалення сфери логістики та зв'язку, щоб максимально використовувати можливості зовнішньої торгівлі.

Зазначені результати досліджень підтверджують затребуваність інформаційного (фінансового та нефінансового) забезпечення діяльності мережевих ритейлерів. В Україні зростання динаміки економічних процесів, а також відчутне зростання конкуренції обумовлюють необхідність власників мережевих ритейлерів мати максимально дієві та оперативні інструменти ефективного управління, якими можуть бути аналіз та аудит, чим зумовлена актуальність даного наукового дослідження.

Для потенційних інвесторів незрозумілою є офіційна інформація про те, що діяльність значної частки мережевих ритейлерів характеризується нестійким фінансовим станом і збитковістю. Тому користувачі інформації шукають джерела її отримання, яким би вони могли довіряти. Це аналіз та аудит (внутрішній і зовнішній [5; 6]).

Аналіз та аудит є тими імперативними інструментами інформаційного забезпечення ефективного управління мережевими ритейлерами, без яких будь-які проголошені результати діяльності не є підтвердженими. В умовах відкритої економіки суб'єкти господарювання прагнуть вийти на нові ринки, здійснити IPO, котуватися в лістингах престижних бірж тощо. Для того, щоб досягти проголошених цілей, необхідно надати користувачам інформації підтвердження результатів їх діяльності. На цьому етапі ключове завдання аудиту полягає в підвищенні рівня впевненості власників та CEO в обґрунтованості та правильності прийняття управлінського рішення, захисті інтересів капіталу. Індикатором довіри до такої системи захисту виступає довіра користувачів інформації до підтвердженої фінансової звітності та, відповідно, недовіра до непідтвердженої, неякісної.

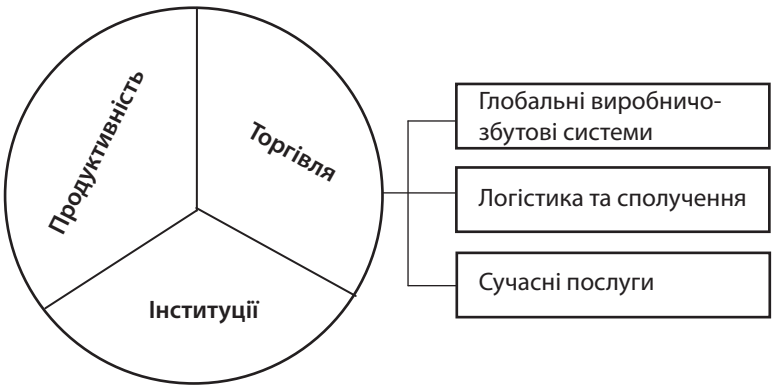

Рис. 1. Пріоритетні сфери реформування національної економіки

Джерело: побудовано за [4].

Мережевим ритейлерам необхідно зважувати на той факт, що відповідно до світової практики господарювання найбільшу довіру користувачі інформації висловлюють саме незалежним (зовнішнім) аудиторам, які для непрофесійних користувачів інформації є експертами з усіх економічних питань. Саме тому і чинний закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» суттєво збільшив перелік суб'єктів господарювання, які підлягають обов'язковому аудиту [6]. Це означає, що і де-юре, і де-факто зростають запити користувачів інформації на отримання та професійну оцінку результатів аналізу та аудиту ефективності суб'єктів господарювання.

У XXI ст. діяльність мережевих ритейлерів характеризується високим рівнем конкуренції. В умовах інформаційного суспільства для підвищення рівня конкурентоспроможності роздрібної торговельної мережі важливими параметрами є не лише ціна, якість і асортимент товарів, а й такі нефінансові показники, як «імідж компанії», «довіра покупців», «відомість бренду» тощо. Тому застосування виключно «традиційних методик» економічного аналізу не дозволить в сучасних умовах здійснити комплексну оцінку ефективності діяльності мережевих ритейлерів. Для проведення комплексного компаративного аналізу ефективності діяльності мережевих ритейлерів необхідне поєднання в єдину інтегровану систему фінансових і нефінансових показників. Теоретичні аспекти побудови інтегрованої системи фінансових і нефінансових показників достатньо глибоко досліджено в науковій літературі: система збалансованих показників (*Balanced scorecard – BSC*) Р. Каплана та Д. Нортона; комплексні моделі виміру та оцінки ефективності господарювання, такі як: призма ефективності (*The Performance Prism*), панель управління (*Tableau de Bord*), модель Європейського фонду управління якістю (*EFQM*), модель *EP2M* тощо. Проте на сьогодні не розроблено дієвого практичного інструментарію для реалізації зазначеної концепції.

Вищезазначене дає підстави стверджувати, що економічний аналіз ефективності діяльності мережевих ритейлерів, а також аудит, який ґрунтується на такому аналізі, не відповідає повною мірою сучасним потребам управління та запитам користувачів аналітичної інформації, отже, потребує вдосконалення в теоретичних, методологічних і практичних аспектах, що обумовлює актуальність теми дослідження.

Важливо наголосити на тому, що тривала історія виникнення та розвитку аудиту має два концептуально відмінні вектори, в основу формування яких покладено науково-практичну сутність поняття аудиту. Поява аудиту обумовлена необхідністю нагляду за розподілом і перерозподілом чиновниками державних коштів, контролю (моніторингу) за обсягами податкових надходжень та шляхами їх витрачання. Поступово аудит отримав автономність статусу з відповідними специфічними рисами та особливими механізмами реалізації. Саме цим історичним моментом обґрунтовується виникнення аудиту як окремої складової економічних відносин.

Дослідження еволюції аудиту має науковий інтерес, передусім, щоб з'ясувати зміст і тенденції аудиторської практики для користувачів інформації в різні періоди розвитку аудиту, а також щоб зрозуміти сучасні тенденції, запити та зміст аудиту (в різних його видах). Так, сучасний аудит повинен відповідати запитам економіки з відкритим доступом, яка, відповідно, висуває принципово нові вимоги до якості інформації, з урахуванням транспарентності результатів аудиту (*рис. 2*).

Оцінюючи мережевих ритейлерів на предмет M&A, потенційні інвестори не володіють високоякісною, об'єктивною інформацією про результати їх діяльності, а тому потребують такої інформації (як фінансового, так і нефінансового характеру), яку здатні надати аналіз та аудит.

Досліджуючи сучасні тенденції розвитку та трансформації аудиту, в умовах євроінтеграційних прагнень України шлях подолання зазначених конфліктів повинен узгоджуватися 3s стратегією та концептуальними засадами міжнародного та європейського аудиту. Насамперед, йдеться про те, що в сьогоднішніх реаліях основною метою посилення контролю над аудитом є відновлення довіри до фінансової звітності та аудиту. Центром реформ фінансової звітності Світового банку систематизовані останні реформування в царині аудиту, згідно з якими останніми роками на міжнародному рівні було прийнято декілька важливих документів, спрямованих на подолання занепокоєності щодо якості аудиторських послуг [7–9]:

- Директива ЄС із Статутного Аудиту 2006/43/ЕС, зі змінами та доповненнями згідно з Директивами ЄС 2014/56/EU;
- Регламент № 537/2014 ЄС щодо статутного (обов'язкового) аудиту компаній суспільного значення;
- Пояснення щодо МСА (ISAs) та Міжнародного стандарту з контролю якості (ISQC) 2009 р., надане Радою Міжнародних Стандартів з Аудиту та Впевненості (IAASB);
- Основи якості аудиту, розроблені IAASB, 2013 р.

Аудит трансформується під тиском проблем, які виникли в царині аудиту та стосуються трьох основних учасників економіко-правових відносин зазначеної сфери:

- суб'єкта господарювання (як замовника аудиту та фактично кредитора аудиторської діяльності в державі);
- суб'єкта аудиторської діяльності, які можуть бути і юридичною особою – аудиторською фірмою, і фізичною особою – підприємцем;

Рис. 2. Еволюція аудиту відповідно до вимог економіки з відкритим доступом

Джерело: систематизовано авторами.

- державою, яка намагається збільшити свій вплив на сферу аудиту не лише шляхом контролю якості наданих послуг, а й завдяки абсолютному впливу на цю сферу.

Враховуючи основні тенденції у сфері аудиту, досліджуючи конфлікти інтересів, недоліки аудиту, а також зростання вимог користувачів інформації до якості аудиту, відповідно до чого формується потреба в дослідженні можливості синергії внутрішнього та зовнішнього аудиту, необхідно зважити на те, що останніми роками спостерігається загальна тенденція до поступового зменшення кількості суб'єктів аудиторської діяльності, що свідчить про відтік суб'єктів господарювання з професії внаслідок дії низки факторів, серед яких можна визначити кризові явища в суспільстві, посилення вимог регуляторів до аудиторської професії, зміни в податковому законодавстві тощо.

У результаті дослідження теоретичних засад аудиту визначено тенденції, закономірності та основні тренди сучасного внутрішнього та зовнішнього аудиту, спрямовані на зменшення їх недоліків та підсилення переваг обох видів аудиту. У цьому виявляється соціально-економічний потенціал синергії внутрішнього та зовнішнього аудиту, який необхідно визначити як сукупність наявних і до моменту синергії невиявлених (прихованих, можливих до активізації) аудиторських можливостей і ресурсів соціальної або економічної етимології, що з урахуванням їх суб'єктивної оцінки користувачами результуючої аудиторської інформації сприяють отриманню синергетичного ефекту.

З огляду на важливість визначених видів транспарентності, абсолютно інформаційно прозорим можна вважати суб'єкт господарювання, для якого характерними є всі зазначені види транспарентності. Вивчення різних аспектів підготовки, подання фінан-

сової звітності та вимог до її якості з позиції аудиту дало змогу виявити основні якісні характеристики, які мають бути притаманні транспарентній фінансовій інформації

Поняття транспарентності фінансової звітності та аудиту потребує певного розмежування. Економіка з відкритим доступом висовує до інформації низку вимог, серед яких найбільш значущими можна вважати якість, вчасність та зрозумілість як професійним, так і непрофесійним користувачам інформації, серед яких можуть бути акціонери (*рис. 3*).

Рис. 3. Основні (найбільш поширені) критерії транспарентності інформації

Джерело: систематизовано авторами.

Користувачі інформації прагнуть оперувати для прийняття рішень не лише фінансовою звітністю суб'єктів господарювання, яка може бути викривленою, а й аудиторськими висновками (звітами) щодо результатів функціонування суб'єкта господарювання, оцінкою, представленою фахівцем. Аудит сприяє зміцненню репутації та підвищенню рівня довіри до бізнесу, оскільки це означає, що його транспарентність затверджена неупередженою професійною структурою. Високий рівень транспарентності дозволяє отримати чітке уявлення про справжній фінансовий стан суб'єкта господарювання.

В умовах глобалізації в цілому та євроінтеграції зокрема господарювання все більшого значення для ефективного провадження економічної діяльності набуває інформація як один із необхідних ресурсів на рівні із землею, капіталом та працею. Як наслідок, можна констатувати зсув пріоритетів у економічному середовищі функціонування суб'єктів підприємництва з інформаційної закритості, яка була характерною для суб'єктів господарювання вітчизняної економіки ще кілька років тому, на відкритість, або транспарентність.

Відповідно до визначених на сьогодні суспільних і економічних тенденцій в Україні необхідно акцентувати увагу на тому, що потреби громадськості в інформаційній прозорості зростають одночасно із усвідомленням транспарентності як загальної ідеї сучасної цивілізації, збільшенням розмірів потоків капіталу і бурхливим розвитком і поширенням засобів масової комунікації.

Суб'єкти господарювання все активніше інтегруються в міжнародні фінансові ринки, великі корпорації розширюють свою діяльність по всьому світу, а уряд України вживає заходів щодо перетворення великих міст на фінансові центри регіонального та міжнародного значення. За таких умов забезпечення транспарентності економічних процесів є важливим завданням загальнодержавного значення, яке повинно вирішуватися на національному рівні, особливо зараз, у процесі інтеграції України до ЄС та вступу до СОТ, успішне завершення якого неможливе без підвищення рівня інформаційної відкритості та інвестиційної привабливості вітчизняного бізнесу.

Перебуваючи в постійному пошуку перспективних інвесторів, менеджери багатьох вітчизняних підприємств, осмисливши необхідність підвищення рівня їх інформаційної прозорості, почали віднаходити шляхи для кількісного та якісного вдосконалення механізмів розкриття звітної інформації. Водночас інвестори й інші користувачі бухгалтерської та аудиторської інформації поступово звикли вважати інформаційну відкритість нормою, а не винятком, спонукаючи, таким чином, підприємства, що воліли приховувати відомості про свій господарський, фінансовий стан і результати діяльності, слідувати даній тенденції та підвищувати рівень власної транспарентності, або ж поступатися своїм місцем на ринку більш відкритим до обміну інформаційними ресурсами конкурентам.

Користувачі інформації мають свої власні, економічно обґрунтовані потреби. Враховуючи, що користувачі інформації можуть бути не лише професійними, але й непрофесійними, забезпечення їх необхідною якісною, відповідно до їх потреб, інформацією, є одним із першочергових завдань аудитора (відповідно до ст. 1 основного профільного закону аудит фінансової звітності – це аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам [6]).

ВИСНОВКИ

Отже, в умовах економіки з відкритим доступом до інформації загалом та аудиторської інформації зокрема її користувачі (професійні та непрофесійні користувачі інформації) висувають низку вимог, серед яких концептуальним є якість і транспарентність. Мережеві ритейлери, як одні з найбільш інвестиційно привабливих для угод M&A, зацікавлені в отриманні позитивних результатів аудиту, тому, відповідно, є або об'єктом обов'язкового аудиту, або ініціаторами добровільного (аудиту). Оприлюднення позитивних результатів аудиту фінансової звітності прямо або опосередковано впливає на вартість такого мережевого ритейлора. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Київський міжнародний інститут соціології. URL: https://www.kiis.com.ua/
2. Романенко Н. Кому принадлежат супермаркеты Украины // Бизнес Цензор. 15.02.2018. URL: https://biz.censor.net.ua/resonance/3050207/komu_prinadlejat_supermarkety_ukrainy
3. Діденко С. Потенціал економіки України: оцінка та прогноз Світового банку. URL: https://uazmi.org/news/post/glMkA0iw2O19o3I3OfcJF4
4. Україна: спеціальна доповідь : Реалізація економічного росту України / The World Bank. 23.05.2019. URL: http://pubdocs.worldbank.org/en/233891558601579588/Ukraine-Special-Focus-Note-Spring-2019-uk.pdf
5. Господарський кодекс України від 16.01.2003. № 436-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15
6. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19
7. Директива 2014/56/ЄС Європейського парламенту та Ради від 16.04.2014 р., що вносить зміни до Директиви 2006/43/ЄС про обов'язковий аудит річних звітів та консолідованих звітів (стосується Європейського економічного простору). Офіційний журнал Європейського Союзу. 27.5.2014. URL: http://spilka-audit.org.ua/images/Direktiva_2014-56-EU.pdf
8. Регламент (Євросоюз) № 537/2014 Європейського Парламенту і Ради від 16 квітня 2014 року про спеціальні вимоги стосовно обов'язкового аудиту суб'єктів суспільного інтересу та скасування Рішення Комісії 2005/909/ЄС1. URL: http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0537&from=EN
9. Директива 2014/56/ЄС Європейського парламенту щодо обов'язкового аудиту річних та консолідованих звітів. URL: http://www.apu.com.ua/attachments/article/762/Direktiva%202014-56-EU.pdf

REFERENCES

Didenko, S. "Potentsial ekonomiky Ukrainy: otsinka ta prohnoz Svitovoho banku" [Ukraine's Economy Potential: World Bank Estimation and Forecast]. https://uazmi.org/news/post/glMkA0iw2O19o3I3OfcJF4

"Dyrektyva 2014/56/YeS Yevropeiskoho parlamentu shchodo oboviazkovoho audytu richnykh ta konsolidovanykh zvitiv" [Directive 2014/56/EU of the European Parliament on the Statutory Audit of Annual and Consolidated Reports]. http://www.apu.com.ua/attachments/article/762/Direktiva%202014-56-EU.pdf

Kyivskyi mizhnarodnyi instytut sotsiolohii. https://www.kiis.com.ua/

"Dyrektyva 2014/56/YeS Yevropeiskoho parlamentu ta Rady vid 16.04.2014 r., shcho vnosyt zminy do Dyrektyvy 2006/43/YeS pro oboviazkovyi audyt richnykh zvitiv ta konsolidovanykh zvitiv (stosuietsia Yevropeiskoho ekonomichnoho prostoru)" [Directive 2014/56/EU of the European Parliament and of the Council of 16.04.2014 Amending Directive 2006/43/EU on Statutory Audits of Annual Reports and Consolidated Reports (European Economic Area)]. Ofitsiinyi zhurnal Yevropeiskoho Soiuzu. 27.5.2014. http://spilka-audit.org.ua/images/Direktiva_2014-56-EU.pdf

[Legal Act of Ukraine] (2003). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15

[Legal Act of Ukraine] (2017). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19

"Rehlament (Yevrosoiuz) No. 537/2014 Yevropeiskoho parlamentu i Rady vid 16 kvitnia 2014 roku pro spetsialni vymohy stosovno oboviazkovoho audytu subiektiv suspilnoho interesu ta skasuvannia Rishennia Komisii 2005/909/YeS1" [Regulation (EU) No. 537/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on Specific Requirements Regarding Statutory Audit of Public-interest Entities and Repealing Commission Decision 2005/909/EC]. http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0537&from=EN

Romanenko, N. "Komu prinadlezhat supermarkety Ukrainy" [Who Owns the Supermarkets of Ukraine]. Biznes Tsenzor. 15.02.2018. https://biz.censor.net.ua/resonance/3050207/komu_prinadlejat_supermarkety_ukrainy

"Ukraina: spetsialna dopovid : Realizatsiia ekonomichnoho rostu Ukrainy" [Ukraine: Special Report: Realizing Ukraine's Economic Growth]. The World Bank. 23.05.2019. http://pubdocs.worldbank.org/en/233891558601579588/Ukraine-Special-Focus-Note-Spring-2019-uk.pdf